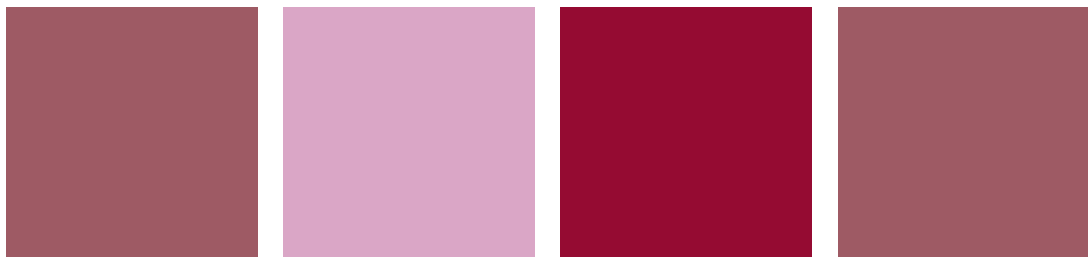

Socialnämndens ansvar för

polisanmälan vid misstanke om brott mot barn

Du får gärna citera Socialstyrelsens texter om du uppger källan, exempelvis i utbildningsmaterial till självkostnadspris, men du får inte använda texterna i kommersiella sammanhang. Socialstyrelsen har ensamrätt att bestämma hur detta verk får användas, enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen). Även bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten, och du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

ISBN 978-91-87169-19-9
Artikelnr 2012-4-1

Tryck Edita Västra Aros, Västerås, juni 2012

Förord

Denna informationsfolder riktar sig till socialsekreterare och arbetsledare inom socialtjänsten, som ansvarar för utredningar enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, om barns behov av stöd och skydd.

Foldern redogör för socialnämndens ansvar för polisanmälan vid misstanke om brott mot barn om det är fråga om brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken (1962:700), BrB, (dvs. brott mot liv och hälsa, brott mot frihet och frid eller sexualbrott) eller lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor. Foldern är också tänkt att ge socialtjänsten vägledning om vilket handlingsutrymme som finns samt hur barnets bästa kan uppmärksammas på kort och lång sikt vid överväganden om polisanmälan i situationer då detta är aktuellt.

Vägledningen har skrivits av Socialstyrelsens utredare Katarina Munier, i nära samarbete med jurist Cecilia Molinder Berglund.

Mary Nilsson

Enhetschef

Avdelningen för kunskapsstyrning

Innehåll

Förord	3
Polisanmälan – en möjlighet men ingen skyldighet	5
Barn ska skyddas mot våld och övergrepp	6
Brott mot barn och unga	7
Huvudregeln är att polisanmäla	8
Barnets bästa	9
Barnets bästa i socialtjänstlagen	10
Hur kan principen om barnets bästa förstås?	11
Ska barnets vilja styra beslutet?	12
Rekommendationer gällande polisanmälan	13
Överväganden kring om polisanmälan ska göras	14
Agerande i situationer då det finns skäl mot polisanmälan	16
Polisanmälan – innehåll och form	17
Dokumentation av motivering i samband med polisanmälan	18

Polisanmälan – en möjlighet men ingen skyldighet

Om ett barn blir utsatt för brott, är det vanligt att barnets vårdnadshavare gör en polisanmälan om det. Vårdnadshavare omfattas inte av någon sekretess utan kan anmäla alla typer av brott till polisen.

Socialtjänsten däremot styrs av reglerna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, samt av regler om tystnadsplikt beroende på om det är en kommunal eller enskild verksamhet, se 26 kap. OSL och 15 kap. SoL. Likväl kan socialtjänsten göra en polisanmälan och lämna ut uppgifter om enskilds personliga förhållanden – om socialtjänsten i sitt uppdrag får kännedom om uppgifter, misstankar eller förhållanden som tyder på att brott riktas eller har riktats mot någon som inte fyllt arton år och det är fråga om brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken (dvs. brott mot liv och hälsa, brott mot frihet och frid eller sexualbrott) eller lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor. Bestämmelser om detta finns i 10 kap. 21 § OSL. Det finns fler sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess, men den här informationsfoldern handlar bara om socialtjänstens möjligheter att lämna uppgifter till polis och åklagare enligt 10 kap. 21 § OSL.

Barn ska skyddas mot våld och övergrepp

Sverige ratificerade, efter ett beslut i riksdagen den 21 juni 1990, FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen. Genom detta har Sverige åtagit sig att följa barnkonventionens bestämmelser.

Barnkonventionen innehåller rättigheter som syftar till att ge barn och ungdomar som inte fyllt 18 år skydd mot övergrepp och utnyttjande.

I artikel 19 stadgas att konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga lagstiftnings-, administrativa- och sociala åtgärder samt åtgärder i utbildningssyfte för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, innefattande sexuella övergrepp, medan barnet är i föräldrarnas eller den ena förälderns, vårdnadshavares eller annan persons vård. Rättigheten i artikel 19 är kopplad till den grundläggande principen i artikel 6 om barns rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Lagstiftningen är ett av de viktigaste instrumenten för en konventionsstat att leva upp till sina åtaganden enligt barnkonventionen. Svensk lagstiftning överensstämmer väl med rättigheten så som den uttrycks i konventionen. Av 5 kap. 1 § SoL framgår att socialnämnden ska verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden, samt i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och ungdomar. Nämnden ska också med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och ungdomar som visat tecken på en ogynnsam utveckling och i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver.

Brott mot barn och unga

Kommunernas socialtjänst har genom bestämmelserna i 5 kap. 1 § SoL ett tydligt ansvar för att skydda barn som far illa eller riskerar att fara illa. År 1979 infördes förbudet mot aga (6 kap. 1 § föräldrabalken (1949:381), FB). Bestämmelsen innebär ett uttryckligt förbud mot kroppslig bestraffning: barn ska behandlas med aktning för sin person och egenart och får inte utsättas för kroppslig bestraffning eller annan kränkande behandling. I förarbetena till införandet av bestämmelserna i föräldrabalken, understryks att våld inte får användas i bestraffnings- eller uppfostringssyfte (regeringens proposition 1978/79:67 om förbud mot aga, s. 7). Straffrättsligt regleras misshandelsbrotten i 3 kap. 5 och 6 §§ brottsbalken.

Utöver brotten i 3 kap. BrB mot liv och hälsa, t.ex. mord och misshandel, tillkommer brottsbalkens regler i 4 och 6 kap. BrB, dvs. brott mot frihet och frid – vilket inkluderar brottet människohandel – och sexualbrott samt bestämmelserna i lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor.

Av 5 kap. 11 § SoL framgår att socialnämnden särskilt ska beakta att barn som har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp. Barn i dessa situationer kan också ha rätt till brottsskadeersättning enligt brottsskadelagen (1978:413).

Vidare ska det enligt 1 § lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn, utses en särskild företrädare för barnet när det finns anledning att tro att ett brott som kan leda till fängelse, har begåtts mot barnet och vårdnadshavaren är den som är misstänkt för brottet eller det kan befaras att barnets vårdnadshavare på grund av sitt förhållande till den som kan

misstänkas för brottet, inte kommer att ta till vara barnets rätt. Av 4 § lagen om särskild företrädare för barn framgår att en ansökan om förordnande enligt 1 § görs av åklagaren hos tingsrätten.

När socialtjänsten på frivillig väg inte kan ge insatser för barn och unga, som har ett vård- eller skyddsbehov, kan lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, bli tillämplig. LVU är en kompletterande skyddslag som kan bli tillämplig för att tvångsvis vårda eller skydda ett barn eller en ungdom, när det finns en påtaglig risk för att hennes eller hans hälsa eller utveckling skadas och den behövliga vården, inte kan ges på frivillig väg. Socialnämnden har inte bara en befogenhet att ingripa till en minderårigs skydd, utan även en skyldighet om förutsättningarna i LVU är uppfyllda.

Huvudregeln är att polisanmäla

Socialtjänstsekreteressen i 26 kap. 1, 3, 4 och 6 §§ OSL, hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller en polismyndighet, om uppgiften angår misstanke om brott som riktas mot någon som inte fyllt arton år och det är fråga om brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor (10 kap. 21 § OSL).

Undantagsbestämmelsen i 10 kap. 21 § OSL innebär således en möjlighet för socialtjänsten att göra en polisanmälan utan hinder av sekretess. Det är inte en lagstadgad skyldighet, utan lagstiftaren har gett socialtjänsten i uppdrag att göra en professionell, självständig helhetsbedömning av när en misstanke är befogad och om nämnden kan avstå eller avvakta med en polisanmälan. Som vid alla beslut och avgöranden som rör barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver.

I socialtjänstens uppgift ingår att bilda sig en egen professionell uppfattning om barnets behov av skydd eller stöd samt att också bedöma om familjen kan behöva stöd och hjälp (JO 1996/97 s. 258). Vid en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd får nämnden, för bedömningen av behovet av insatser, konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs (11 kap. 2 § SoL). Det är viktigt att socialtjänsten fullgör sin utredningsskyldighet även i ärenden där någon förundersökning inte inleds, eller läggs ner liksom vid friande dom.

Barnets bästa

En av barnkonventionens grundprinciper är artikel 3 som handlar om att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn. Principen om barnets bästa kan härledas ur två grundläggande tankar: att barn har fullt och lika människovärde och att barn är sårbara personer som behöver särskilt skydd (regeringens proposition 1997/98:182 Strategi för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige s. 13).

Barnkonventionen kräver dock inte att barnets bästa alltid ska vara utslagsgivande, men barnets bästa ska finnas med och väga tungt i vågskålen när beslut som rör barn ska fattas. I de fall andra intressen tillåts väga tyngre, krävs att beslutande myndigheter kan visa att en sammanvägning av relevanta intressen i det enskilda fallet har gjorts. Beslutande myndigheter bör därför så långt som möjligt ha försäkrat sig om att barnets bästa har kommit med i avvägningen och redovisats i beslutsprocessen. Besluten måste med andra ord innefatta ett barnperspektiv. (Prop. 1997/98:182 s. 13)

Barnets bästa i socialtjänstlagen

När åtgärder rör barn ska det, enligt 1 kap. 2 § SoL, särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Av lagrummet framgår att med ”barn” avses varje människa under 18 år. Med ”åtgärder” avses närmast insatser på individnivå, dvs. utrednings-, stöd- och behandlingsinsatser (regeringens proposition 1996/97:124 Ändring i socialtjänstlagen s. 100). Att anmäla ett brott till polisen är ett handläggningsbeslut, vilket är att betrakta som en åtgärd inom ramen för ärendet eller utredningen.

I samband med att bestämmelsen om barnets bästa fördes in i socialtjänstlagen år 1998 uttalades följande: ”Regeringen anser att varje beslut som rör ett barn måste grunda sig på en bedömning om vad som är bäst för just det barnet. Olika förslag till lösningar behöver analyseras och vägas mot varandra i en beslutssituation. Barnets bästa är inte alltid avgörande för vilket beslut som fattas, men ska alltid beaktas, utredas och redovisas. Barnperspektivet står ibland i motsatsförhållande till ett vuxenperspektiv. Barn kan dock inte ses isolerade från sina föräldrar och föräldrar kan inte ses isolerade från sina barn. Att de vuxna får bästa möjliga stöd genom socialtjänsten ligger också i barnets intresse. Vid en intressekonflikt mellan barnet och de vuxna måste dock barnets intresse ha företräde. Den vuxne får för den skull inte lämnas utan stöd utan måste ägnas uppmärksamhet från socialtjänstens sida. Ett starkt barnperspektiv inom socialtjänsten innebär också det omvända förhållandet. Det betyder att även barnens situation bör uppmärksammas när vuxna vänder sig till socialtjänsten med en ansökan om ekonomiskt eller annat bistånd till familjen.” (Prop. 1996/97:124 s. 99–100)

Hur kan principen om barnets bästa förstås?

I regeringens proposition 1996/97:124 Ändring i socialtjänstlagen s. 100 uttalas bl.a. följande. ”Vad som är *barnets bästa* är inte en gång för alla givet. Begreppet är relativt och betyder olika saker för olika människor beroende på hur barnets behov uppfattas av dem. Begreppets innebörd förändras över tid i takt med att ny kunskap växer fram och värderingar i samhället förändras.”

I Barnkommitténs huvudbetänkande Barnets bästa i främsta rummet – FN:s konvention om barnets rättigheter förverkligas i Sverige (SOU 1997:116) s. 131 uttalas bland annat följande. ”Barnets bästa är inget statistiskt begrepp. Det varierar över tid och från ett samhälle med dess kulturella och sociala värderingar till ett annat. Det varierar också från ett barn till ett annat utifrån varje barns individuella situation.” Barnkommittén framförde vidare att barnkonventionen ska ses som en helhet och underströk särskilt relationen mellan de grundläggande principerna, artiklarna 2 (skydd mot diskriminering), 3 (barnets bästa), 6 (rätt till liv och överlevnad) och 12 (åsiktsfrihet och rätten att bli hörd). Genom denna hänvisning till barnets rätt att komma till tals gav Barnkommittén även en anvisning om hur man som exempelvis beslutsfattare kan gå tillväga för att bedöma barnets bästa: ”Man kan tala med det berörda barnet.” (SOU 1997:116 s. 133–134)

För att kunna avgöra vad som är barnets bästa måste det enskilda barnet som ärendet gäller sättas i centrum och dess berättelse och inställning synliggöras. Det räcker således inte att bedöma barnets bästa utifrån forskning och beprövad erfarenhet, utan det berörda barnet måste få uttrycka vad som

är hans eller hennes bästa. Barnkonventionen utgår från ett s.k. aktörperspektiv och lyfter fram barn och ungdomar som aktiva subjekt. Barn, precis som vuxna, mår bäst när de själva kan berätta hur de har det och vad de vill samt då de är delaktiga i beslut som rör dem.¹

Ska barnets vilja styra beslutet?

Barns rätt att bli hörda och bli tagna på allvar är en av de fyra grundprinciperna i barnkonventionen. Svensk lagstiftning är också tydlig med principen om barnets bästa, och i Barns behov i centrum (BBIC), som är ett system med vetenskaplig grund för handläggning i barnavårdsärenden, är ”Barn och unga i centrum” en av de nio grundprinciperna. Innebär detta att det är barnets vilja som ska avgöra vilka beslut som fattas och vilka åtgärder som vidtas?

Inte sällan används begreppen barnets bästa och barnets vilja parallellt och utan att det ena begreppet har företräde framför det andra. Det händer också att begreppen ställs mot varandra. Båda dessa ståndpunkter är i grunden felaktiga eftersom barnets bästa är resultatet av en hel sammanvägning av barnets behov och uppfattning, föräldrarnas förmåga och uppfattning, faktorer i familj och miljö samt utlåtanden från sakkunniga och referenspersoner – snarare att likställa med ett tillvägagångssätt. Barnets vilja utgör en del av beslutsunderlaget för att bedöma vad som är barnets bästa.²

1. Arnö, S, Björs, I, Hildebrandt, J, Skiljas – Barnen berättar. Stockholm, Rädda Barnen, 2008.

2. Mattsson, T, Barnet som subjekt och aktör – en rättslig studie om barn i familjehem. Uppsala, Iustus Förlag AB, 2006.

Inom socialtjänsten är begreppet ”behov” centralt; inte minst kommer detta till uttryck i lagstiftningen. Alla barn har en rad olika och sammansatta behov som behöver tillgodoses för att deras utveckling ska bli gynnsam. Det kan uppstå intressekonflikter mellan barnets vilja och barnets behov. Ett sätt att lösa denna konflikt kan vara att synliggöra hur barnets vilja har inverkat på beslutet. Barnets behov kan vara utgångspunkten vid prövningar av barnets bästa, och barnets vilja ska synliggöras och uppmärksammas i beslutet.³

Barn har rätt att få uttrycka sin vilja och de har samtidigt rätt att slippa ta ansvar för svåra beslut.⁴

Rekommendationer gällande polisanmälan

Socialstyrelsen rekommenderar bl.a. följande under rubriken ”Polisanmälan av misstänkta brott mot barn” i de allmänna råden (SOSFS 2006:12) om handläggning och dokumentation av ärenden som rör barn och unga.

Misstanke om brott mot barn enligt 3, 4 och 6 kapitlet brottsbalken och sådana brott som anges i lagen med förbud mot könsstypning av kvinnor bör, om det är till barnets bästa, skyndsamt polisanmälas.

Om det är oklart, om polisanmälan ska göras, bör polis eller åklagare konsulteras.

Om en anmälan om ett misstänkt brott mot ett barn kommer in till socialnämnden och den misstänkte finns inom familjen, bör nämnden samråda med polis eller åklagare innan vårdnadshavaren underrättas om att en utredning inleds.

3. a.a.

4. Socialstyrelsen; Samtal med barn i socialtjänsten, 2004.

Överväganden kring om polisanmälan ska göras

Rent generellt kan sägas att socialtjänstens ställningstagande till om en polisanmälan ska göras, måste bygga på en helhetsbedömning av alla kända omständigheter i det enskilda fallet. Frågan om vilken grad av misstanke som krävs för att en myndighet ska få lämna ut uppgifter om brott är inte närmare reglerad i lagstiftningen; bedömningen av när en misstanke är befogad har överlåtits åt myndigheten själv.

Huvudprincipen är att en misstanke om brott mot barn skyndsamt bör polisanmälas om det är till barnets bästa. Det gäller självfallet vid stark misstanke om våld och sexuella övergrepp mot barn.

Socialtjänsten måste vid varje tillfälle göra en självständig bedömning av sina uppgifter. Vid vilken tidpunkt en polisanmälan görs måste också bedömas från fall till fall. Ett konstaterat övergrepp eller en mycket stark misstanke om brott, talar för att en polisanmälan görs skyndsamt efter det att socialnämnden fått kännedom om misstanken.

I vissa fall kan det emellertid finnas nackdelar med en alltför snabb polisanmälan. Det kan behövas ytterligare motivationsarbete för att barnet eller den unge ska inse värdet och behovet av en anmälan mot den misstänkte. Det kan också finnas en risk att den unge sluter sig och vägrar att samarbeta, och t.o.m. tar tillbaka sin berättelse, om socialtjänsten alltför snabbt gör en anmälan. I vissa fall kan ytterligare information behöva hämtas in.⁵

5. Socialstyrelsen, Barn och unga i socialtjänsten – utreda, planera och följa upp beslutade insatser, 2006

När en ungdom i övre tonåren berättar om övergrepp eller misshandel för socialtjänsten händer det att hon eller han inte vill att detta ska polisanmälas. Det är viktigt att vara lyhörd för den unges uppfattning i frågan, men handläggaren kan aldrig lova ett barn eller en ungdom att inte polisanmäla brottsmisstanken. Socialsekreteraren måste, utan att avvisa barnet eller ungdomen och dess önskan att berätta, markera att det inte är barnets eller ungdomens ansvar att ta ställning till om polisanmälan ska göras. Det är viktigt att socialsekreteraren inte försätter sig i en sådan situation att hon eller han tvingas bryta ett löfte till barnet eller ungdomen.⁶

Vid oklarhet om en polisanmälan ska göras bör polis eller åklagare konsulteras. Även om polisen vid samråd anser att uppgifterna inte är tillräckliga för att inleda en förundersökning, kan socialtjänsten polisanmäla en misstanke om brott.

Barnahus, samrådsgrupper eller myndighetssamverkan för barn som är misstänkt utsatta för brott och andra liknande verksamheter, utgör viktiga resurser för samråd mellan socialtjänst, rättsvårdande myndigheter samt hälso- och sjukvården vid misstanke om brott mot barn. Barnahusutredningen 2010 visar att socialtjänsten gör fler polisanmälningar på orter där det finns barnahus än på orter utan barnahus.

6. a.a.

Agerande i situationer då det finns skäl mot polisanmälan

Särskilda omständigheter kan ibland tala mot en polisanmälan, men det går inte att ange bestämt vilka dessa situationer är. Exempel på motiv eller skäl mot polisanmälan kan vara situationer när underlaget bedöms vara alltför vagt, exempelvis diffusa misstankar där det varken finns några konkreta skador eller någon berättelse från barnet eller ungdomen. Här kan det vara lämpligare att avvakta med en polisanmälan.⁷

Ett annat särskilt skäl till att avvakta kan vara att det i ett ärende bedöms lämpligare och klokare med ett fortsatt motivationsarbete med den unge, som längre fram kan leda till att han eller hon samtycker till en rättslig process.⁸

Om socialtjänsten bestämmer sig för att avstå från eller avvakta med att göra polisanmälan, är det viktigt utifrån en skyddsaspekt för barnet eller den unge, att handläggaren fortlöpande under utredningstiden överväger om en anmälan ändå behöver göras. Informationsinsamlandet under utredningstiden eller om det inkommer ytterligare anmälningar, kan ändra socialtjänstens tidigare bedömning och motivera en polisanmälan.

Ytterligare ett exempel på när det kan vara ändamålsenligt att avstå från att göra en polisanmälan, är när misstankarna gäller brott som inträffat för länge sedan, som är preskriberat, och där det inte finns något behov av skydd vare sig för barnet som den aktuella handläggningen gäller eller för andra barn.⁹

7. Socialstyrelsen, Barn och unga i socialtjänsten – utreda, planera och följa upp beslutade insatser, 2006

8. a.a.

9. a.a.

Polisanmälan – innehåll och form

Av en polisanmälan om ett misstänkt brott bör det, enligt Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2006:12) om handläggning och dokumentation av ärenden som rör barn och unga, om möjligt framgå följande:

- vem som har beslutat om anmälan,
- datum eller tidsperiod för det misstänkta brottet,
- var det misstänkta brottet uppges ha ägt rum,
- om barnet har uppgivit att han eller hon varit utsatt vid flera tillfällen,
- om det finns någon som är misstänkt för brottet,
- om nämnden har vidtagit några åtgärder med anledning av det misstänkta brottet, t.ex. en läkarundersökning eller en placering utanför det egna hemmet,
- om barnet eller vårdnadshavaren har informerats om att en anmälan kommer att göras, och
- om den misstänkte känner till att en anmälan kommer att göras.

En polisanmälan bör göras skriftligt på blanketten SoSB 50385, som är framtagen i samråd med Rikspolisstyrelsen, se Socialstyrelsens webbplats. I brådskande fall kan en muntlig anmälan göras som senare kompletteras med en skriftlig (SOSFS 2006:12).

På s. 98 i handboken Barn och unga i socialtjänsten förordar Socialstyrelsen att om barnet berättat om en specifik händelse, är det lämpligt att citera denna. Det är dock viktigt att klart skilja på vad som är barnets berättelse och anmälarens eventuella tolkningar av barnets berättelse.

Oavsett om polisanmälan görs eller inte, har socialnämnden ansvar för att utreda och bedöma och tillgodose barnets behov av skydd och insatser på kort och på lång sikt samt ansvar för att vid behov stödja barnet eller den unge och familjen som helhet, både under utredningstiden och mer långsiktigt. Av vad som framgår i 3 kap. 4 och 5 §§ SoL samt 5 kap.

1 a § SoL i fråga om samverkan, har socialnämnden också ett förstahandsansvar för att behövlig samverkan i frågor om barn som far illa eller riskerar att fara illa, kommer till stånd och att samordna arbetet med andra myndigheter.¹⁰

Dokumentation av motivering i samband med polisanmälan

I barnets personakt bör datum (år, månad, dag) när polisanmälan gjordes och motiveringen till den dokumenteras. Om en polisanmälan inte görs, bör motiveringen till detta ställningsstagande framgå av dokumentationen (SOSFS 2006:12).

De viktigaste motiven till varför polisanmälan bör göras är följande:¹¹

- Barnets behov av skydd, rättssäkerhet och rätten till skadestånd. Ett barn som blivit utsatt för brott har rätt att få brottet och ett skadeståndsyrcande ordentligt utrett, vilket är ett ansvar för rättsväsendet. Barnet kan under vissa förutsättningar även ha rätt till brottsskadeersättning från Brottsoffermyndigheten.¹²

10. Socialstyrelsen, Barn och unga i socialtjänsten – Utreda, planera och följa upp beslutade insatser (2006)

11. a.a. och JO dnr 121-1992

12. www.brottsoffermyndigheten.se

- Rättsprocessen är viktig för den sociala utredningen. Omständigheterna kring ett påstått fysiskt eller sexuellt övergrepp kan vara avgörande för socialtjänstens bedömning av behovet av insatser till stöd och skydd för barnet.
- Prevention. Socialtjänsten har ett ansvar för att generellt se till barns säkerhet, skydd och trygghet. En polisanmälan kan bidra till att skydda såväl det aktuella barnet som andra barn, från brott av den misstänkte gärningsmannen.
- Den misstänktes intresse. Det ligger också i den misstänktes intresse att utredningen av det misstänkta brottet sköts professionellt, dvs. av de rättsvårdande myndigheterna.

Om socialtjänsten får vetskap om att brott riktats mot ett barn, kan och bör socialtjänsten polisanmäla det. Den här informationen beskriver socialnämndens ansvar. Vägledningen, som vänder sig till socialsekreterare och arbetsledare inom socialtjänsten, beskriver vilket handlingsutrymme som finns samt hur barnets bästa uppmärksammas på kort och lång sikt.

Socialnämndens ansvar för polisanmälan vid misstanke om brott mot barn

(artikelnr 2012-4-1) kan beställas från
Socialstyrelsens beställningsservice, 120 88 Stockholm
www.socialstyrelsen.se/publikationer
E-post: socialstyrelsen@strd.se
Fax: 08-779 96 67

Publikationen kan också laddas ner på
www.socialstyrelsen.se